

Slovenski dom

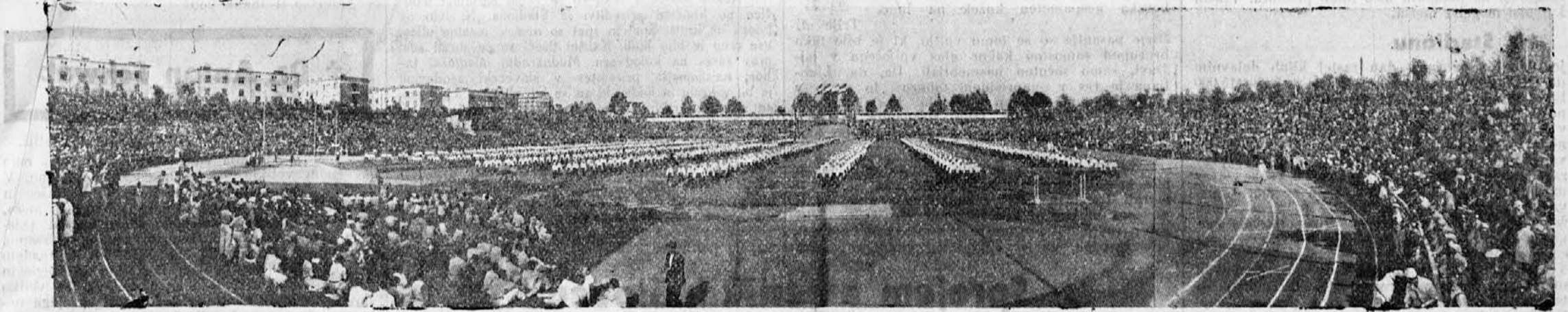
Štev. 146.

V Ljubljani, petek 1. julija 1938.

Leto III

Ob navzočnosti predsednika vlade dr. Stojadinovića, voditelja Slovencev dr. Korošca, ministrov dr. Šrameka, dr. Kreka, dr. Miletića

Mogočen zaključek mladinskega tabora z ogromnim nastopom: 10 tisoč telovadcev in 60 tisoč gledalcev v Stadionu

Naš Stadion v sredo popoldne.

(Ker velika večina naših naročnikov in kupovalcev ni dobila večerajšnje številke »Slovenskega doma« iz razlogov, ki so navedeni v članku pod naslovom »Zabranec«, ponavljamo v današnji številki poročilo o predvečernjem popoldanskem nastopu na Stadionu.)

Ljubljana, 1. julija.

Deset in desetisočglava množica gledalcev, ki je na gosto robila vse ceste, po katerih je šel predvečernji ogromni sprevid, nad 120.000 ljudi, ki so bili navzoči pri dopoldanski verski manifestaciji na Stadionu in pred njim, je mislilo, da je dopoldne bil dosežen višek, čez katerega ne more nič drugega. Toda popoldanski nastop, s katerim se je mednarodni mladinski tabor končal, je prinesel v to veličastno prireditev, kakršne Slovenija in Jugoslavija nista in spet ne bosta vidli, novih podatkov.

Kljub silni vročini, ki jo je k sreči popoldne začel ublaževati veter od planin, so se množice že dolgo pred začetno uro valile proti Stadionu. Zaradi ogromnega navala pešcev je morala policija zapreti Dunajsko cesto za vozni promet, kar se do zdaj ni menda še nikdar zgodilo. Množice so zasedle gledalske prostore do zadnjega kotička. Predhodni, po katerih držje med betonskimi tribunami stopnice, so bili pol ure pred začetkom nastopa tako natlačeni, da je bilo vse gibanje po njih nemogoče. Ljudje so se s silo razmikali samo pred samarijani, ki so odnašali koga onemoglega. Klopi na posameznih odsekih tribune, kjer so sedeli preučnani za navadno sedenje, so bile natlačene tako, da je na njih sedelo povprečno po 30 do 35 oseb. Stojišča nad tribunami so bila do zidu natlačena z množicami in še na zidu je stalo in sedelo nekaj tisoč oseb. Pogled na ogromni pisani vene gledalcev je nepopisen. Narodne noše so se tam mešale s češkimi kroji, pisane obleke deklet v civilu s sivimi uniformami slovenskih fantov, zastopniki najoddaljenejših slovenskih krajev so sedeli in se družilo v veličastnim neverjetnim prizorom ter nestrpno pričakovali prihoda dostojanstvenikov in nastopa posameznih oddelkov.

Dostojanstveniki na tribuni

Nastop je začel z nekaj minutami zamude, ki gre na rovaš ogromnim množicam, katere so kar naprej in naprej šle v Stadion. Stadion se je izkazal že za premajhnega, kar je pač samo razveseljivo. Treba bo misliti za take prilike na povečanje.

Še preden so se zaprla vrata za dohod množic, katerih je na desetisoče moralo ostati zunaj, so na častno tribuno, nad katero so zmagovito plapolale zastave, začeli prihajati dostojanstveniki, prvi med njimi naš voditelj dr. Anton Korošec. Njegovo ime je letelo med množicami od ust do ust, kakor je Stadion izbruhnil v veličastne manifestacije, katerim je dr. Korošec ginjen odzdravljaj. Slovenske množice so mu večeraj na Stadionu spet dokazale svojo neomajno zvestobo, med njimi še s posebno prepričanostjo naša mladina.

Na tribuno je za tem prišel češki minister in predsednik češkega Orla msgr. dr. Šramek, dalje škofa dr. Rožman in dr. Tomažič, minister dr. Miha Krek z gospo, zastopnik divizionarja general Doklič, predsednik senata dr. Mažuranič, predsednik skupščine Stefan Čirič, podpredsednik skupščine Jasa Tomič, senatorji dr. Smodej, dr. Gregorin in dr. Kulovec, vsi slovenski poslanci JRZ, ljubljanski župan dr. Adlešič, mariborski župan dr. Juvan, celjski g. Mihelčič, kamniški g. Novak, stolni prošt g. Nadrah, predsednik Prosvetne zveze prof. dr. Lukman, zastopniki francoskih organizacij, podpredsednik češkega Orla dr. Leiner, številni časnikarji itd.

Med nastopom je prišel predsednik vlade dr. Stojadinović v spremstvu zastopnikov naših oblasti. Množice nastopajočih in gledalcev so čutili izredno počaščenje, s katerim je bila po navzočnosti teh odličnikov poudarjena prireditev in so navdušeno pozdravljale častne goste na tribuni.

Prelepi telovadni nastopi

Godba je zaigrala državno himno, ki jo je ogromna množica poslušala stoje.

Prvi so nastopili mladi v svojih belosinjih telovadnih krojih. V čudovitem redu so udarili v široko areno, množicam je ob njihovem strunnem

nastopu in ob lepoti prelivajočih se čveh mirnih barv pohajal dih. 2600 mladev, lepih postav in krasno izurjenih, je brez napake izvedlo težke vaje, ki so žele viharno odobravanje. V prav tako strunnem redu so po nastopu mladi odkorakali med hrupnim pozdravljanjem iz Stadionu. Nastop mladev in njihov rajalni pohod je bila najlepša, najbolj mojstrsko dovršena točka vsega obsežnega spreda.

Za mladi so nastopile mladenke v svojih svetlih krojih, za mladenkami češke Orlice, za njimi elegantni češki člani v sinjelih dresih. Čehi so bili deležni še posebnega odobravanja vseh gledalcev in odličnikov. Prikorakali so v Stadion z vsemi svojimi zastavami kakor zmagovita vojska. Zastave so se razporedile pred častno tribuno in ostale tam ves čas, ko so nastopali češki Orli in Orlice.

V odmoru je bila olimpijska stafeta 400×300×200×100 metrov, v kateri so bili prvi Francozi, drugi Čehi, tretji naši. Za nas so tekli Skušek, Klinar, Sustersič in Drenik. Naša stafeta je bila samo dve sekundi za zmagovitimi Francozi s časom 2:06.4, kar priča o tem, kako hud in izenačen je bil boj.

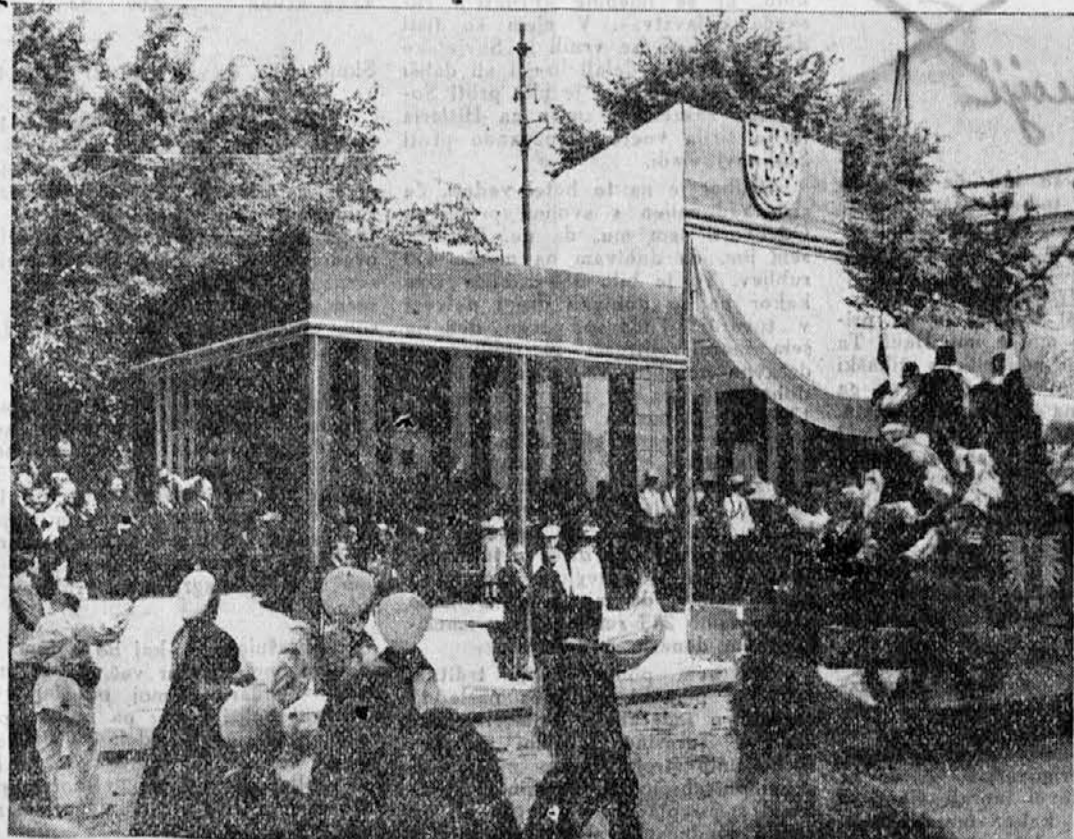
Rajalni pohod slovenskih deklet je na novo razgibal Stadion, kjer je razpoloženje z nastopajočim predvečernim hladom raslo. Članice so dobro izvedle svoj rajalni pohod ter vaje, pri katerih je spet prišlo do izraza harmonično prelivanje bele in sinje barve.

Po odmoru je prikorakala v Stadion francoska družina v belih telovadnih krojih s svojo udarno godbo, ki je postala v Ljubljani te dni tako popularna. Francozi so ob spremstvu svoje godbe izvedli elegantne proste vaje, ki so žele ogromno odobravanje.

Za tem sta nastopili naša in francoska mednarodna vrsta na krojih, na bradlji, na konju in na drogu. Ena kakor druga sta izvajali težke, a tako dovršene vaje, kakršnih nisimo v Ljubljani še nikdar na nobeni prireditvi videli. Zlasti gostje iz Belgrada so bili frapirani po mojstrskih akrobacijah naših fantov in Francozov.

Minister za telesno vzgojo pozdravlja fante z „Bog živi“!

Zadnji so od telovadnih skupin nastopili slovenski fantje, ki so v šestnajstostopih strumno prikorakali po vhodni vzpetini in se v vzornem redu razvili v rajalni pohod, ki je trajal dobre četrt ure, kakor so se formirali za proste vaje.

Sprevid s simboličnimi vozovi pred tribuno na Miklošičevi c., kjer stoji knez-naměstnik Pavle kauginjo Olga, dr. Stojadinovićem, dr. Korošcem in drugimi odličniki.

Ko so fantje stali v razmaknjenih vrstah in s tem nudili gledalcem krasen pogled na moško, zdravo silo naše fantovske organizacije, je stopil k mikrofoni minister za telesno vzgojo dr. Miletič in imel na zbor fantov naslednji nagovor:

»Dragi bratje fantje, draga mladina! Nenavadno sem vesel, da sem imel priliko kot minister za telesno vzgojo naroda videti sam na svoje lastne oči vašo disciplino, vašo požrtvovalnost, vaše športne in gimnastične uspehe. Moja radost je še toliko večja, ker vam ni cilj samo telesna vzgoja, ampak tudi narodna, religiozna in moralna vzgoja. Najpriščneje vam čestitam k vašim divnim uspehom in želim, da tudi v bodoče nadaljujete svoje plemenito delo za blagor kralja in nam vsem skupne velike Jugoslavije! Bog živi!«

Ta govor ministra so množice sprejele z navdušenim klicanjem in ploskanjem.

Ko se je poleglo ploskanje in pozdravljanje, je trobenta dala znamenje za začetek prostih vaj. Članske vaje, ki so v gimnastičnem oziru zelo težke, a nič manj slikovite, so bile izvajane v vsakem oziru

brez napake, enovito in skladno, da so množice gledalcev strmele. Sestop članov in odhod iz Stadionu sta bila podobna zmagoslavnemu pohodu. Navdušene množice niso hotele razumeti, da je prireditve konec in bi bile še in še hotele gledati čudovite prizore ob nastopih pestrih skupin. Razhajali so se začele šele, ko so častno tribuno začeli zapuščati odličniki; za zabavo ob razhodu pa je poskrbel nastop konjenikov. Ta nastop je bil umesten v toliko, v kolikor je pridržal del gledalcev na Stadionu, ker bi bili sicer hiteli v deset in desetisočih na ceste, zagatili ves promet in s tem onemogočili množicam, ki so hotele na vlake, pravočasen odhod.

Nastop na Stadionu in vse njegovo okolje je dalo slovenskim fantom in dekletom novega prepričanja o moči njihovih sil, o pomenu organizacije in nove volje za delo v bodočnosti, gledalcem, dostojanstvenikom in vsaj državi pa jasno sliko o tem, kaj so danes, po dveh pičlih letih obstanka, slovenski fantje in dekleta. In v tem dvojem bo največji in najtrajnejši pomen mladinskega tabora in prireditve na Stadionu. Stadion in organizacija pa sta slovenski mladini po tem mednarodnem slavlju in boju postala simbol.

Konec veličastnih mladinskih dni v Ljubljani:

Slovo tujih gostov, predsednika vlade, odličnikov in množic od Ljubljane

Ljubljana, 1. julija.

V sredo ob 10 zvečer je odpotoval predsednik češkega Orla minister msgr. dr. Šramek iz Ljubljane v Prago. G. dr. Šramek je spremljal na kolodvor minister brez portfelja g. dr. Miha Krek ter se od njega najpriščneje poslovil. Slovesa se je udeležil tudi češkoslovaški konzul g. Minovsky. Na kolodvoru navzoči češki Orli in Orlice so ministra dr. Šramka burno pozdravljali. Pevski zbor »Moravani« pa je ob odhodu zapel svojo najbolj znano pesem »Oj, Moravo«. Kaj hitro se je zbrala tudi četa slovenskih fantov, ki je neumorno klicala bratski češkoslovaški republiko, ministru dr. Šramku in češkim Orlom in Orlicam.

Z istim vlakom se je odpeljal v Prago minister za telesno vzgojo naroda g. dr. Vjekoslav Miletič, katerega spremlja tudi njegova gospa soproga in trije sinovi akademiki. Z gospodom ministrom je odšel v Prago tudi šef strokovnega odseka v ministrstvu za telesno vzgojo naroda g. Drago Ulaga. Pred odhodom

vlaka je bil gospej ministrov izročten lep šopek cvetja, poslovil pa se je od njega minister brez portfelja g. dr. Miha Krek. G. dr. Miletič je bil vidno zadovoljen nad tem, kar je videl v Ljubljani.

Končno je prišel iz »Uniona«, kjer je večerjal (ko je vstopil na Unionski vrt, je doživel gospod predsednik spontane ovacije občinstva, ki je vstalo s sedežev ter ga živahno pozdravljalo), tudi predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev gospod dr. Milan Stojadinović z obema šefoma kabinetov gg. dr. Protičem in dr. Markovičem. G. dr. Stojadinovića so spremljali zastopniki naših oblastí. Navzoča sta bila tudi narodna poslanca g. dr. Jure Koce in g. dr. Karlo Gaišek. Tudi g. dr. Stojadinoviču so priredili »Moravani« majhno podoknico ter mu zapeli v slovo »Moravo«. Četa slovenskih fantov, ki se je spontano zbrala na pločniku, pa je klicala Milanu Stojadinoviču, ki se je zahvaljeval za ovacije. Ko se je vlak odpeljal, je še dolgo odmevalo po kolodvoru veselo klicanje naših fantov v pozdrav visokim gostom.

Množice odhajajo

Vsi domači in tuji odličniki so odhajali iz Ljubljane očarani nad veličastnostjo prireditve, nad navdušenjem stolisočglave množice, nad izurjenostjo nastopajočih, nad disciplino in redom, v katerem so potekale orjaške prireditve in nad ljubeznijo ter prisrčnostjo, s katero so bili sprejeti.

Ves čas, ko so se poslavljali domači in tuji dostojanstveniki, je Ljubljana, zlasti pa predeli okoli kolodvora, valovila v nepreglednih množicah, ki so po določenem redu odhajali s posebnimi ter rednimi vlaki na vse strani slovenske domovine. Vse množice je prevečala pod vtisom, ki so jim ga zapustile ljubljanske prireditve, ena volja: delati za napredek organizacije slovenskih fantov in deklet tako, da bo prihodnji tabor še mogočnejši in še vzornejši.

Večeraj zjutraj se je od Ljubljane poslovila skupina francoskih gostov, ki so pri tem obisku v Sloveniji doživljali prava odkritja o naši veri, organizacijski moči in gostoljubnosti. V nedeljo zvečer so Francozi imeli v Unionu večerjo, katere se je udeležil tudi francoski konzul g. Remerand. V imenu pripravljalnega odbora je na večerji govoril g. inž. ošdja.

Večeraj popoldne se je odpeljala v domovino poljska delegacija, ki je odšla od Ljubljane in od prireditve enake vtise kakor drugi udeleženci.

Položnice

za obnovitev naročnine so priložene celotni nakladi današnjega »Slov. doma«. Prosimo, da se jih takoj poslužijo vsi, ki jim je konec junija iztekla plačana naročnina ali imajo kaj zaostanka. Številka položnice je 10.505.

Štirje dnevi brez primere

Ljubljana, 1. julija.

Nikdar v Ljubljani še ni bilo na ulicah toliko uniformirane mladine, kot je bilo zadnje štiri dni letošnjega junija. Naj si šel po Miklošičevi ali po Dunajski ali po Aleksandrovi, ali pa po Salendrovi, Križevniški, Sempetrski — povsod si arečevalno oblozene fante in dekleta. Ni je bilo v Ljubljani ulice, kjer ne bi bil naletel na to mladino. Še ponoči si, če te je pot nanesla skozi parke, zagledal na klopih obrise trudnega romarja, ki je prespal noč kar na klopi; junija smo, dnevna vročina je minula, na prostem se že lahko spi in naglo pride jutranja zarja. Noč je hitro v kraju.

Promet se je preselil

Človeku se je zdelo, kot bi bil promet sredi mesta in po žilah, ki so bile prej najbolj živahne, že dni povsem usahnili. Zato pa je bilo toliko bolj živo na severnem koncu Ljubljane. Neprestano so švigali takšni ali tisti kolesarji na Masarykovo, v Masarykove na Vodovodno do zahodnega vhoda na Stadion in spet nazaj na izhodišče. Prav živo je bilo tudi na progi iz Kopitarjeve ulice, po Resljevi na Masarykovo, Dunajsko ter Vodovodno. Od ranega jutra pa do pozne noči lod kar ni mogel usahniti živj vrvež. Poleg vozil, ki so se neprestano erčevala na belih cestah, so se po cestah gnetli tudi ljudje, ki na hodnikih niso imeli prostora. Včasih kar nisi mogel z mesta.

Na Stadionu

Je obisk iz dneva v dan rasel kljub delavnim dnem. V torek popoldne s je že nabralo do 15.000 ljudi. Posebno vdušje je zavladalo in vedno jasneje je postajalo, kako pomembne stvari se godijo v areni. Spodetka je občinstvo gledalo tekme še kot nekaj tujega; videlo je tam tekmovalce, Jugoslovane, Čehoslovake in Francoze, ni pa se še prav zavedalo pomembnosti tekmovalca. Vsaka stvar mora priti v tek, vsakega prizora se moraš privaditi, preden ga povsem doživiš in izrpaš. Toda že v torek je iz nenavadnega prizora postala mogočna senzacija, vsa Ljubljana je zaživela v atmosferi stadionskih mednarodnih tekmovalnih dni. Trije narodi so se v hudih tekmah na zeleni trati merili med seboj v najraznovrstnejših športnih in telovadnih disciplinah. Iz dneva v dan so ljudje bolj živo doživljali pomembnost tega mednarodnega tekmovalca, iz dneva v dan je rasel obisk, stalno se je stopnjevalo zanimanje množic za prireditve.

Medtem ko je bil spreved Zveze fantovskih odsekov veličasten, je bila »povorka« neke druge skupine klavarna kar se da. Nekaj sto ljudi, ki jih že noge ne nosijo več tako dobro, da bi utegnili zmagati pot do Stadionu, so iz samega popoldanskega dolgočasia zavili proti ljubljanskemu kolodvoru, kjer se je neka skupina, ki so jo vao, z uniformami in brez njih, stlačili v borih 15 vagonov, poslavljalna od dragih domačih tal. Sokoli, ki v Sloveniji že od njega dni niso to, kar so drugod po vsej državi in tudi v češkoslovaški republikli, ampak le prva četa organiziranega liberalizma, ki izrpa svojo program izključno le v boju proti silnemu klerikalnemu zmagju, so se zbirali in odhajali na Češko. Kako bled je bil ta prizor, kako brezpomemben, in kaj je »Jutro« poskusilo napraviti iz njega. Povabljeni so bili vsi ti možje, slovenski Sokoli in junaki »svobodoumnih« peres, naj pridejo, pogledat na Stadion. Najbrž so iz ljubljanskega »širbeac« prišli, pa so obmolknili, presunjeni po silnem prizoru kakor so bili presunjeni že popoldne ob času spreveda. Gospoda zaman poskušajo delati v enem primeru slona iz komarja, v drugem pa komarja iz slona. »Kamena modrih« naše dobro »Jutro« doslej še ni iznašlo in vsi »eksperimentic« te vrste so mu doslej redno spodletavali.

Dve povsem različni manifestaciji

Sijajni spreved, ki je v sredo zjutraj šel po ljubljanskih ulicah, so pozdravljale po vseh ulicah desetisočglave množice. Tisti, ki se iz teh ali onih razlogov ob tem času niso hoteli pokazati na ulici, je ravednost vendarle premagala, tako da so prišli k oknom in gledali odonod na ulico. Spreved je bil zares impozanten. Nikdar in nikjer v Jugoslaviji doslej ni bilo še prirejenega časa podobno bleščečega.

Ogromni spreved je presenetil slednjega človeka, ki ga je gledal. Šepo je zaprl celo vsem tistim temnim nergačem, ki so ga v svoji zeleni zavisti in nevoščljivosti drgi dan po svojih starih, paranoičnih metodah poskušali ironizirati na papirju, ki sicer vse prenese, pisca pa pred javnostjo vendarle osmeši. »Jutro« tje zlobno — kakor vedno ob podobnih prilikah — zavijalo; zmanjševalo in večalo je po svojem »načelnem«, v desetletnih skušnjah prakticiranem motto: »columniare audacter,

semper aliquid haeret. Ujema pa se ta žaltava jutrovska slanina le k zeltnatim glavam nekih bralcev, ki so bili zapeljani v »naprednost«. V »Naroduc« je spet zbebljal onemogel starček tako čezano, da ga je moralo biti lastne revščine samega sram. Tisto »številkanje« tudi kot nameravano »zbadanje« nima ne ušes ne konce. S tako resnično vodenično boleznijo bi bil pisec brez dvoma kljub tisočerm drugim pacientom kot prvi sprejet v ljubljansko bolnišnico. »Brezumen slučaj umske anemije je žalostno pogorel celo pred lastnimi bralci, ki so večerj pomilovalno skomizgovali z ramami, češ, kako to, da »Narod« taki siromasčini sploh daje prostora v svojih kolonah, kaj hočete, izmuznilo se mu je to »zlato jedrec« iz sita in rešeta!

Mesto, ki je izumrlo

V sredo popoldne je mesto Ljubljana izumrlo. Prav vse je bilo na Stadionu, samo legije, »svobodomiselnec« in »tisočglave« so ostale doma, da manifestirajo proti klerikalizmu. In mesto je bilo kljub vsem temu legijam kakor izumrlo, vse ulice so bile prazne, vsa vrata in vsa okna zaprta, žive duše nikjar; bajka o legijah tisočglavih je skopnela v sredo, saj se je pokazalo, da je teh legij presneto malo. Nekaj sto fantičev je kričalo kakor bi bili obsedeni; nikjer žive duše, gluha tišina povsod, oni pa so kričali in bevskali kakor bevska nespameten kužek na luno.

Trije ali štirje pasantje so se temu vpitju, ki je bilo tako brezumno samostno kakor glas vpjočega v puščavi, samo sočutno nasmejljali. Da, da, Ljubljana je res v »naprednem« taborcu, to se je v sredo popoldne sijajno pokazalo. Doslej nobena trditve še ni doživela tako strahovite in tako usmiljenja in prizanašanja krvavo potrebne blamaže!

Na Stadionu pa je bilo toliko ljudi, da je bila slednja vrzel do kraja izpolnjena in da so morali tisoči in tisoči odhajati, ker niso dobili prostora in ker ni bilo nikomur več možno priti noter, saj je bil prostor že prav do vrat tako nabit zaseden, da se ljudje še premakniti niso

Sprejem ameriških Slovenk

Ljubljana, 1. julija.

Danes ob 9.20 so se pripeljale zastopnice Slovenske krščanske ženske zveze iz Amerike. Na kolodvoru so jih pričakovali ban dravske banovine, župan dr. Adlešič z gospo, ravnatelj učiteljstva prof. Ivan Dolenc, ravnatelj Zor za Prosvetno zvezo, šef socialnega oddelka dr. Kosi, župnik p. Zakrajšek v imenu Rafaelove družbe, ki je zastopal škofa dr. Rožmana, dr. Bohinjec. Pričakovale so jih tudi številne Američanke in Amerikanci, ki so prišli že prej v staro domovino. Pozdravili so Slovensko krščansko zvezo že na Jesenicah, in sicer Krista Hafnerjeva, Anica Lebarjeva, ga. dr. Logarjeva in ga. Sušnikova. Pozdravili so jih tudi v Kranju in na Lescah. Ko se je vlak pomikal na postajo, je zaigrala godba Zarja. Ljudje, ki jih je bil poln peron, so vzklicali in mahali v pozdrav ameriškanskim Slovenkam. Ganljiv prizor je bil, ko so izstopile iz vlaka in se objemale s svojimi dragimi materami, ki jih niso videle že dolga leta ter s svojimi sestrami in brati. Vse je jokalo od veselja. Sledili so pozdravni govori. Za banom dravske banovine je govoril župan dr. Adlešič: »Spoštovane predstavnice ameriške Slovenske ženske zveze! Predragre sestree!

Največji praznik družine, ko vsa družina skupaj. — Veseli vseh Amerikancev. Še bolj Vas.

Zakaj v Vas gledamo predstavnice vseh slovenskih žena ter vseh slovenskih in jugoslovanskih mater z onkraj morja, ki danes varujejo plamen na ognjišču ameriškega slovenskega doma, vseh tistih žena in mater, ki jim je Previdnost božja zaupala odgovorno poslanstvo, da v sreih naših rojakov v daljnih deželah obranite plamen ljubezni do stare domovine tudi za bodočnost.

V Ameriki sem se prepričal, da vam je stara domovina dolžna največje hvaležnosti. Preden sem Ameriko videl in spoznal svoje rojake v mnogih krajih Združenih držav ameriških, sem slišal ponovno tožbe, da našega življa tam onkraj morja ni mogoče ohraniti. Odkar sem pa spoznal Vas, ameriške Slovence, trdno upam, da nam edino zavedne slovenske in jugoslovanske žene in matere gotovo obvarujejo naš duh, ki veže in bo novo domovino vedno vezal z domačimi kraji, dokler bo živa slovenska beseda in slovenska pesem.

Ko danes pozdravljam Vas, ugledne in zaslužne predstavnice slovenskega ženstva v Ameriki, pozdravljam vse žene in matere, ki so šle tja čez morje, vse, ki so tiho, skromno in brez hvale sma-

utegnili. Veličasten prizor, ki je bil prav tako mogočen kot so bili mogočni pogledi na berlinski stadion ob času olimpijade. Deset- in desetisočji ljudi so navdušeno pozdravljali predsednika vlade, ki je prireditel počastil s svojo osebnostno navzočnostjo, pozdravljali so voditelja slovenskega naroda, dr. Korošca, dr. Srameka, dr. Miletiča in vse druge izredno številno zastopane oddelke.

Gromko ploskanje je odmevalo po areni, ko so sijajni telovadci in lahkoatletki kazali svoje veliko znanje in spretnost. Beli robi so mahali, klci so se orili, navdušenje je bilo brez meja. Tod je bila zbrana po svojih zastopnikih vsa Slovenija, tista prava Slovenija, ki zvesto vztraja pri idealih, za katere se je borila vsa dolga stoletja in ki jih je videla izpolnjene v priključitvi in v osvoboditvi v naši lastni, veliki in ponosni državi Jugoslaviji. Tista prava, državotvorna in dobra množica je bila zbrana, množica, v katero verujejo veliki krmarji naše države, krmarji, ki so jo po dolgih letih prebršnjih neplodnih in nerodnih režimov pripeljali do blagostanja ter ji v širnem svetu preskrbeli redko sijajen ugled in upoštevanje.

Vsi najvidnejši zastopniki, vsi največji državniki so bili zbrani na stadionski tribuni. Ovacije brez konca in kraja, ovacije, tako mogočne kakor jih doslej še ni bilo v naši državi, so vsem tem našim velmožem na nedvornem in veličastnem način pokazale, kako zvesto in neomajno jim zaupa vsa Slovenija, kako v dno srca je prepričana, da delajo za njen in za vse naš velike države blagor.

Kakor mogočna reka so se valile ogromne množice po končani prireditvi iz Stadionu. Ni bilo ne konca ne kraja. Spet in spet so oživele mestne ulice, vse črno je bilo ljudi. Kakšni tisoči so se zbrali zdaj prav zares na kolodvoru. Mednarodni mladinski tabor, najsičajnejša prireditve v slovenski zgodovini, je bil v kraju in ljudje, ki so se bili zbrali v Ljubljani, so se začeli razhajati po vsej širni Sloveniji. Vse je bilo v prazničnem razpoloženju, vse še opojeno od veličastnega, nepozabnega dne. In s čvrsto voljo za novo delo so šli spet k svojim rojakom v domače vasi, trge in mesta, bogatejši za spoznanje svoje in narodne sile moči, bogatejši za vzpodbudo, ki jih bo stalno priganjala k novim naporom in k žrtvam za čim boljše uspevanj naše misli, misli, ki je lastna vsej Sloveniji, edino prava, edino koristna, edino velika in pozitivna.

trale za svojo dolžnost, da so z izročilom naše besede in naše pesmi zidale temelje bodočnosti našega naroda v daljni tujini.

Dokler bodo matere nosile svoje za staro domovino goreče srce pred našimi rojaki, se ne izgubi nobena duša več za naš narod!

Globoko se zavedamo velikega Vašega poslanstva onstran morja in s hvaležnostjo, s prošnjami in zaupanjem se zato ljubljana v duhu klanja nad rokami žena in mater, ki spet prihajate k svoji stari materi-domovini, ter jih eposljiivo poljublja, zakaj te roke nosijo usodo desete banovine naše kraljevine Jugoslavije! Glejte, ta naša in Vaša Jugoslavija obhaja svojo 20 letnico, za vezilo ob tem njenem vselem prazniku ji pa prinašate svoja srea, polna ljubezni in priseg, da Vas od nje nikdar ne ločita ne razdalja ne čas!

Stara domovina Vas objema, Vi se pa na njenih prsih nasrkajte novih moči in se okrepite za nadaljnje blagoslovljeno svoje delovanje za naš narod. Naglejte se prelepega oblička domovine in ponesite njeno sliko s seboj, da Vas bo vodila in bodrila na vseh Vaših poteh k zadovoljnosti in sreči vsega našega naroda to in onstran morja!

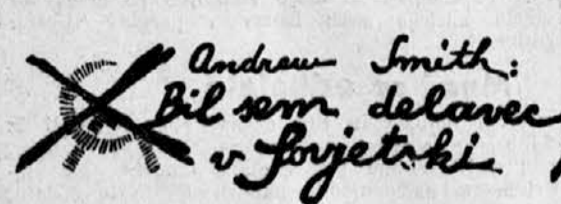
Dobrodošli, mili gostje, v beli Ljubljani! V imenu ljubljanskega knezoškofa dr. Rožmana je drage goste prav prišno pozdravil gosp. p. Kazimir Zakrajšek. Za njim je v imenu Kršč. ženskega društva spregovorila gđ. Cilka Krekova takole:

V imenu Krščanskega ženskega društva vas prisrčno pozdravljam. Pozdravljam vas v srecu Slovenije v prelepi beli Ljubljani.

Od daleč ste prišli, ločijo nas hribi in doline, visoke gore, široko morje. A vendar ni ločitve med nami. Veže nas stara katoliška vera naših očetov. Veže nas večno mlada katoliška misel, veže nas sladka, mehka materina beseda. Veže nas velika, močna ljubezen do domače grude, do naše prelepe slovenske domovine. Ta vez je trdna, vztrajna in nepremagljiva, da ne bo utonila v globini morja, ne bo uničila deročta reka in ne bo je strla težka skala tuje gore.

Drage sestree! Zasanjale ste sladke sanje o domu, o domači vasi, o beli cerkvi, o domači hiši. Zazelele ste si domov. Iz te želje se je pa porodila zamisel, da pohitite, da poromate v Slovenijo, da tam pozdravite in razveselite svoje in da se napijete iz slovenskih studencev žive vode — domovinske ljubezni.

Razšle se boste po svojih domovih. Sprejela

28 Odnašajo pokrovčke pri dovodnikih maže, ki se potem polnijo z opilki in včasih s kosci stekla. Zato ni čudno, če mora stroj, ki naj bi držal pet ali šest let, že po nekaj tednih takega ravnanja v popravilo.

Odkar me je vprašal, zakaj sem svojo pritožbo poslal kar naravnost Stalinu. Moral bi bil vedeti, da ima Stalin veliko posla in da se ne utegne ukvarjati s takimi drobnarijami.

Odgovoril sem jim, da sem se najprej obrnel na vse mogoče odbore v tovarni, a vse zastoj.

Hoteli so vedeti, zakaj nisem stvari naznanil politični policiji GPU.

Odgovoril sem jim, da sploh nisem vedel, da bi GPU v tovarni imela podružnico.

Ko sem ugotovil, da s to preskavo ne bo nič in da iščejo samo opravilci, namesto da bi odpravili omenjene napake, sem jim rekel:

»Nisem prišel v Sovjetsko Rusijo za to, da bi iz nič služil denar. Prišel sem, da bi pomagal postavljati na noge socializem. Toda, kar vidim tukaj in pa neurjenosti ter neuspešni način, po katerem delate povsod, se mi zdi čisto jasno, da moje mesto ni tu, v tej državi. Temveč da mi ne ostaja drugega, kakor da se čim prej vrnem v Ameriko.«

28 pokolenja, ki se je spet vrnil v Berlin. Pisal mi je, da so ustanovili klub, ki se imenuje »Prijatelji ruskega delavstva«. V njem so tisti delavci, ki so se vrnili iz Sovjetske Rusije, kjer so delali krajši ali daljši čas. Ta organizacija je bila proti Sovjetom, zavzemala se je za Hitlerja in je širila vneto propagando proti Stalinovi vladi.

Odkar je na to hotel vedeti, če sem zadovoljen s svojimi prejemi. Odgovoril sem mu, da ne. Razložil sem jim, da dobivam na mesec 450 rubljev. To je bilo 350 rubljev več, kakor pa so dobivali drugi delavci v tovarni. Toda od tega denarja sem moral odtrgati 50 rubljev za državno posojilo, 45 za sobo, 17 za dohodnino, 15 za prosvetni davek, 13,50 za članarino v stranki, 9 za strokovne organizacije, 8 za plin, 7 za elektriko, 10 za komunistično propagando v tujini, 10 za tiskovne sklade, 5 rubljev za državno obrambo, za javno pomoč, za ceste in nazadnje 5 rubljev za društva tujih delavcev. Vsi ti odtegljaji skupaj so znesli toliko, da mi je za življenje ostalo samo 245 rubljev ali v ameriškem denarju 5 dolarjev.

Da sem podprl svoje trditve, sem jim pomnil pod nos naslednji seznam o izdatkih v primeri s cenami v Torgsinu, trgovini za preskrbo tujih strokovnjakov z življenjskimi potrebščinami. Torgsin je sprejemal samo plačilo v dolarjih ali pa enako vrednost v zlatih rubljih.

Razpredelnica je kazala takole:

3 1/2 kg masla	7.75	27.12	1.40
7 kg svinjine	5.10	35.70	1.75

2 kg salame	14.—	28.—	1.50
4 kg suhe ribe	24.—	96.—	5.20
45 kg kruha	2.60	92.70	4.50

Skupno za 5 vrst živ. 279.52 14.35

Tiste čase je dolar veljal 1.97 zlatega rublja. To se pravi, da si za 5 dolarjev, kolikor jih je ostajalo meni za življenje, dobil 9.85 zlatih rubljev. Moj proračun je znašal pa 14.35 zlatih rubljev samo za tiste predmete, ki sem jih naštel prej v seznamu. Pripomnil sem komisiji, da seznam ne vsebuje ne sladkorja, ne soli, ne zelenjave, ne kave, ne drugih potrebščin.

Potem so me izpraševali, kako krijem svoje potrebe. Razložil sem jim, da sem zimski površnik prodal za 450 rubljev, stare čevlje za 300 rubljev in dve obleki vsako po 100 rubljev. S tem denarjem sem si potem lahko kupil vsega, kar sem neobhodno potreboval. Razen tega pa sem še dobil nagrado 500 rubljev za delo.

»Spraušujem se, kaj bo potem, ko ne bom imel ničesar več, da bi prodal. Vendar je moj položaj vsaj tisočkrat boljši kakor pa položaj povprečnega ruskega delavca, ki na mesec ne zasluži več kakor 75 do 100 rubljev. In niti jaz ne morem pri vsej sreči priti s svojim denarjem na čisto.«

Obiskovalci so si natančno zapisali vse, kar sem jim pripovedoval. Potem so odšli, ne da bi bili kaj rekli.

vas bo ponosna Gorenjska, v mehki Dolenjski vas bodo pozdravili, razvesolila se vas bo, kar je še naše, Notranjska.

Vseposvdam vam želim prijetno bivanje, zdravje in zadovoljnost.

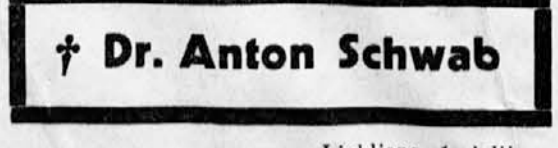
Bog z vami! Za Prosvetno zvezo je govoril direktor Dolence, gospa soproga župana Adlešičeva jih je pozdravila kot znanka, nakar je govorila v imenu Jugoslov. ženske zveze ga. Pavla Kočvarjeva. V imenu Slov. krščanske zveze iz Amerike št. 10, ki so že prej prišle v svoj stari kraj, jih je pozdravila prav prisrčno ga. Cebularjeva.

Za vse pozdravne govore se je zahvalila predsednica Krščanske slovenske ženske zveze v Ameriki ga. Prislanova. V imenu Slovenk, rojenih v Ameriki, je govorila učiteljica gospodična Evelyn Fabjanova.

Drage sestree in bratje Slovenci! Odkar se spominjam, je bila moja srčna želja, da obiščem rojstni kraj svojih staršev. Veliko sem slišala o lepoti in zanimivosti slovenske zemlje. Danes se je izpolnila moja srčna želja in uresničile so se moje sanje dolgih let. Zmanjkuje mi besed, da bi vam povedala, kaj vse občuti moje sree.

Moja dolžnost ob tej priliki je, da se vam zahvalim za vaš tako sijajni sprejem in vaše iskrene pozdrave v imenu onih naših izletnic, ki so bile, kakor jaz, rojene v Ameriki.

Apeliram pa na vas, da storite vse, kar vam je mogoče, da pridobite in ohranite srea naše mladine, da bomo ponesele najlepše utise nazaj v Ameriko. I thank you!

Ljubljana, 1. julija. Spet je stegnila smrt svojo neizprosno roko po enem velikih sinov slovenske domovine. V sredo ponoči je prišla v ljubljansko Leonišče in tam za vedno zatisnila trudne oči blagemu možu, odličnemu Slovcu, izredno nadarjenemu skladatelju ter velikemu mecenu dr. Antonu Schwabu.

Videli smo ga še na Celjskem kulturnem tednu, kako je z ognjem domovini zvestega in vdanega mladeniča sodeloval ter za to veliko slovensko kulturno prireditve tudi iz svojega nekega posebnega pripravil. Z njim smo ob začetku letošnjega leta tudi obhajali njegovo 70 letnico. Kakor da bi ga bila smrt uslišala, ko je vedno z dejanjem dokazoval, da mož ni rojen za pokoj, je prišla ponj kmalu. Zaradi težjega obolenja na poapnenju žil so ga prepeljali v ljubljanski sanatorij, kjer pa za naj tudi ni bilo več rešitve.

Pokojnik je se rodil dne 7. januarja 1868 v St. Pavlu pri Preboldu, kjer je hodil v ljudsko šolo. Gimnazijo je študiral v Celju in tam tudi maturiral leta 1886. Posvetil se je nato zdravniškemu studiju in je bil promoviran za doktorja na graški univerzi leta 1894. Po treh letih je postal okrožni zdravnik na Vrskem, pozneje pa je prišel v Celje. Posebno velike zasluge si je pridobil po svetovni vojni, ko je v Celju organiziral vso zdravstveno službo. Leta 1922 je postal tudi okrajni sanitetni referent v Celju.

Ze v svojih mladih letih se je z največjim veseljem začel baviti tudi z glasbo. Kmalu si je pridobil sloves enega tistih redkih slovenskih skladateljev, ki se odklikujejo ne samo po svoji nadarjenosti, pač pa tudi po svoji temeljitosti. Kdo ne pozna njegove odlične skladbe »Ave Marija«, ki mu je prinesla toliko priznanja tudi pri naših najboljših skladateljih. Najbolj laskavo kritiko je izzvala tudi med tujimi narodi. Še danes niso zastarele še druge njegove prvovrstne skladbe kot n. pr. »Večer na morju«, »Zlata kangljica« ali pa toliko priljubljena »Dobro jutro«, ki jo pozna vsak še tako zagorski zbor. Svoje pesmi je objavljval tudi v celjskih »Novih akordih«, na katere je bil prikovan z vso dušo in vso ljubeznijo do lepe slovenske pesmi. Poleg svojega poklicnega zdravniškega posla in poleg glasbenega udejstvovanja, je imel še vedno dovolj časa tudi za druge posle. Tako smo ga še pred nedavnim večkrat videli, kako je n. pr. previdno vodil po črnobelem polju šahovske figure in svoje šahovske članke pošiljal tudi v tuje liste.

Umrl je mož dela, temeljitega dela na vsakem polju, kamor je nameril svoj korak. Umrl je tudi mož velikih zaslug, za katere mu bo slovensko ljudstvo ostalo vedno hvaležno. Bog naj mu obilo povrne. Uzalosteni stojimo ob njegovi krsti tudi mi.

ZABRANA

V smislu čl. 19 t. 7 zak. o tisku odream zabrano in prodajanje periodičnega lista »Slovenski dom« št. 145 z dne 30. 6. 1938 zaradi celega članka na drugi strani z nadpisom »Naš framasonski napredni tabor in mednarodna mladinska prireditve«.

Uprava policije se naprosi, da zapleni vse izvede, razmnožene in namenjene za razširjanje. Ta odredba, ki naj se pri izvršitvi izroči uredništvu ne izključuje kazenskega postopanja tudi še iz drugih, kakor teh naznanjenih razlogov. Zainteresovani osebi v tiskarni je izdati potrdilo o zaplenjenih stvareh. Zoper to odredbo ni pravnega pripomočka.

Utemeljitev

Članek vsebuje napade na Sokola kraljevine Jugoslavije, iznaša trditve z namero povzročiti nerazpoloženje zoper državne naprave.

Podan je tedaj učin prestopa po čl. 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi in je zabrana po čl. 19 t. 7 zak. o tisku utemeljena.

Državno tožilstvo v Ljubljani, dne 30. 6. 1938. Državni tožilec: (podpis nečitljiv.)

Japonska sili k miru?

Šanghaj, 1. julija. AA. Havas: Krožijo vesti, da je Japonska že večkrat poskušala v Hankou začeti pogajanja za mir in sicer s posredovanjem nekaterih članov kitajske severne in pa osrednje vlade. Te vlade so, kakor znano, pod nadzorstvom Japonske. Mirovni pogoji bi obsegali 4 točke in jih je jasneje razložil že tedanji japonski zunanji minister Hirota:

1. Kitajska mora pristopiti k protikomunističnemu bloku;
2. Med Japonsko, Mandžukojem in Kitajsko se mora ustanoviti gospodarska zveza;
3. Japonska sme imeti svoje posadke v raznih delih in mestih Kitajske;
4. Kitajska mora plačati vojno odškodnino.

Zenski Mitropa-cup v tenisu: V Budimpešti je Madžarska premagala Italijo kar s 4 : 1.

Od tu in tam

Napravo za dviganje potopljenih ladij je izumil kapitan Branko Čatič iz Zemuna. Kapitan se je dolga leta bavil s svojo iznajdbo ter jo preizkušal, in ko so poskusi uspeli, je dal izum patentirati. Po njegovem izumu je treba pod potopljeno ladjo potegniti debelo vrvi in tovor potem s posebno dvigalno napravo potegniti iz vode. Čim je imel patent odobren, ga je Čatič ponudil v odkup Upravi pomorskih in rečnih prometov za 1 milijon dinarjev z dostavkom, da sme potem država prodajati njegov patent kakor in komurkoli hoče. Strokovnjaki so vzeli izum v pretes in ga bodo predlagali v odkup, čim se pokaže, da je uporabljiv. Odkupnina ni velika, če pomislimo, da se bo dalo s preizkušanim dvigalom potegniti iz dna rek in morja mnogo tovorov, ki imajo tudi večmilijonske vrednosti.

Silna vročina vlada v Belgradu. Včeraj je vlada dala taka soperica, kakor je ne pomnijo že dolga leta. V senci je kazal termometer 42 stopinj Celzija, v stanovanjih pa 30 stopinj. Naliv, ki je trajal le kratek čas, vročine ni dosti ublažil.

Belgradski nadškof dr. Ujčić se nahaja že dalje časa na inspekcijskem potovanju po župnijah v Srbiji. Povsod so ga nad vse svečano sprejeli. Organizacija katoliške cerkve krasno napreduje, ker se ustanovljajo potopno nove župnije. Po povratku v Belgrad postopno nove župnije. Po povratku v Belgrad bo nadškof dr. Ujčić obiskal papeškega nuncija msgr. Felice Etorija.

Neurje in poplavo je včeraj doživela Subotica. Ob treh popoldne so se pripodili temni oblaki, ki se je iz njih kmalu vilo kakor iz škafa. Vse mestne ulice so bile na mah pod vodo. Ponekod je voda dosegla celo višino 1 metra. Vdrla je v kleti in povzročila toliko škodo. Prekinjen je bil tudi ves avtomobilski in tramvajski promet. V dobri uri se je zililo, nakar se je tudi voda odtekla. Na poljih je naliv povzročil nekaj škode, pa se zdi, da je škoda mnogo manjša kakor korist, ki jo ima od obilne moče izsušeno polje.

Trčenje dveh vlakov je preprečil pri Konjicu kmet Rama Zelič. V neposredni bližini Konjica sta drvela drug proti drugemu osebna vlaka, prihajajoča iz Mostarja in iz Sarajeva. Prometniki so zagrešili napako, da so spustili oba vlaka, ne da bi pustili enega na predhodni postaji, kajti proga je enotirna. Kmet Zelič, ki se je nahajal na polju, je opazil, da sta si dva vlaka že v razdalji pol kilometra. Urno je skočil k progi in z mahanjem ustavil bližnji vlak. S tem je preprečil prav v zadnjem trenutku veliko nesrečo.

Svojo služkinjo in priležnico je zadavil 70letni stari posestnik Radovan Nikolič iz Danilovgrada zato, da bi mogel brez skrbi živeti skupaj s svojo sorodnico. Starec se je dal najprej ločiti od svoje žene, nakar je vzel pod krov služkinjo. Ko se je tudi nje naveličal, je začel hoditi za svojo sorodnico. Služkinja s takim postopanjem ni bila zadovoljna ter se ni dala kar tako odpraviti iz hiše. Ker je v svojo upornost postala starcu nevarna, jo je enostavno zadavil in truplo vrge v reko Zeto.

Konju je v jezi izruval jezik neki Ludovik Kiralj iz Somborja. Ta hlapec je svoje konje pri vsaki priliki pretepal. Ko je hotel konju vtakniti v gobec udgo in se je žival temu uprjala, je Kiralj s silo odprl konju gobec in mu izruval jezik. Konja je moral dati lastnik takoj ubiti, a hlapec bo moral za svoje početje odgovarjati pred sodiščem.

Obe roki je odsekal s koso svojemu nasprotniku posestnik Ivan Maren iz Mahova pri Sisku. Maren je začel meni nič tebi nič kositi travo, ki jo je odkupil posestnik Mate Taščanič. Ko je krepko kosil, se je mimo pripeljal Toščanič in zapodil Marena. Ker besede niso zalegle, je Taščanič vzel vile in oplazil z njimi Marena. Jezen je Maren zasakal koso, zamahnil z njo in s silnim udarcem odsekal Taščaniču obe roki, da se je kosa s konico zarila nesrečniku v hrbet. Teško poškodovanega kmeta so prepeljali v bolnišnico. Surovega divjaka pa so zaprli.

Zastopnik belgrajske Združene opozicije dr. Vlajič, ki je obiskal v Kupincu dr. Vladka Mačka, se je včeraj vrnil v Belgrad. Časnikarjem je dejal, da je z uspehom svoje poti nad vse zadovoljen, saj je govoril z dr. Mačkom skoraj dve uri in ugotovil, da so si vsa krila opozicije edina v gledanju na notranjepolitični položaj in v načrtih za nadaljnje delo. Povedal je tudi, da se že približuje čas dr. Mačkovega obiska v Belgradu. V tem smislu je Vlajič obvestil tudi Ljubo Davidoviča, Joco Jovanoviča in Mišo Trifunoviča.

Vodja Zbora Dimitrije Ljotić je spet začel prirediti svoja stereotipna predavanja. Tokrat je obiskal Split in priredil predavanje za svoje najžejše prijatelje. Po predavanju je urno odšel spet iz mesta. O njegovem prihodu so bili obveščeni zgolj najvidnejši pristaši Zbora. Kaj je Ljotić povedal, pa časopisje ne poroča.

34 novih doktorjev je prejelo svoje diplome včeraj na zagrebškem vsučilišču. Med njimi je največ pravnikov, kar je tudi v Ljubljani najbolj reden pojav, namreč 24. Sledijo medicinci, po številu osem, a dva doktorja sta dovršila svoje študije na gozdarski fakulteti v Zagrebu.

Zrtev planinske nesreče, ki se je dogodila v nedeljo na Velebitu, Dragutina Brahma, so predvčeršnjim pokopali v Zagrebu. V družbi ponesrečenega planinca so bili še Vladimir Drole, Ladislav Makovec in Adolf Löwy. Makovec in Brahm sta prva odšla pod vzhodnje Velebita in si začela ogledovati pot, po kateri sta se nameravala vzpeti na goro. Brahm je izbral izredno težko pot, za katero pa Makovec ni bil navdušen. Na Brahmovo zahtevo sta začela kljub temu plezati. Ko sta preplezala že kakih 300 metrov, pa je Brahm uvidel, da ne more dalje. Bil je na tako nevarnem mestu, da je izgubil ravnotežje in strmoglavil navzdol. Obvisel je sicer na vrvi, toda z glavo je zadel ob skalo tako nesrečno, da mu ni bilo več nobene pomoči. Makovec je nato svojima tovarišema, ki sta bila zadaj, zavpil, naj gresta po pomoč v dolino. Sam pa je šest ur čakal na skali, privezan na vrvi, na kateri je viselo truplo njegovega tovariša. Končno je toliko omagal, da je moral odrezati vrvi in spustiti mrtvega tovariša po pečinah.

Kmetijsko društvo v Bački je izdalo poročilo, v katerem pravi, da bo letos pšenica izredno dobro obrodila. Povprečno ima vsak klas po 30 do 40 zrn, medtem ko jih ima navadno samo do 30. Pravijo, da take žetve še ni bilo od l. 1932. Niti lanska ni bila tako obilna. Ker je tudi kakovost pšenice odlična, se nadejajo, da bodo letos izvozili spet velikanske množine pšenice. Po dobri poročila prihajajo tudi iz Srema, kjer so posebno lepo obrodili ječmen, rž, oves in sladkorna pesa. Le koruza je v svoji rasti nekoliko zaostala, pa obstoji možnost, da se spet popravi, čim pade prvi obilnejši dež. Kmetijski strokovnjaki računajo, da bo letošnja žetev vrgla okrog 10% več kakor lani.

Zatrimo energično pretepanje z noži!

Slov. Konjice, 29. junija.

Zelo nelep je po naših krajih pojav, ki je tem bolj obžalovanja vreden, čim bolj si poklicani prizadevajo, hudo napako z vsemi posledicami v našem narodu zatreti. Po pitju alkoholnih pijač se namreč pijani, od alkohola razgreti in vročekrvni fantje skoraj vedno stopo. Pa tudi ob raznih drugih prilikah ima čisto too svojo zadnjo besedo z značilnimi posledicami — zapozorom za »junaško vedenje« in »fantovsko dejanje«. Nič hudega že končno ni, če se kje pripeti kakšna manjša reč, saj mladina je živa. Da pa alkohol, hudobija in nerazodnost povzročijo mnogokrat krvava dejanja z usodnim koncem, je pa čisto nekaj drugega. Prav žalostno je, da je med Slovenci skoraj v vsakem najmanjšem nasprotju, posebno v vinorodnih krajih, v roki nož, ki je povzročil že toliko gorja. Sodišča in ječe to živo pričajo.

Že je čas, da se med nami končno onemogoči ostudni način zmagovanja slabšega nad močnejšim s takimi sredstvi. Tako imenovani »junaki noža«, ki se ne boje storiti ničesar, kadar hočejo zadostiti grdi podivjanosti, najdajo primere le še pri napol ali neciviliziranih narodih.

Kazensko pravo, Cerkev, društva in razna druga gibanja so si in si še mnogo prizadevajo vlti našim ljudem duha spoštovanja in nedotakljivosti bližnjega. Skupno delo je na tem polju imelo že lepe uspehe, vendar pa se nam ni mogoče izogniti žalostnemu dejstvu, da bo-

lezen rabe noža ne izginja, ampak je ukoreninjena. Največja nesreča, ki vodi k zločinu z nožem, je alkoholizem, od katerega zavisi, drugo je moralno propadanje moške in ženske mladine. Pijani fantje, večkrat pa tudi nepijani, se največkrat obdelujejo zaradi izpriženih deklet. Drugi pretepi so navadno »prestrižnega« značaja izpriženih tipov; pošteni pa ne bo med take ljudi šel, branil pa se bo na drug način, če ga že kaj doleti. Poleg vsega moramo še zapisati, da je zelo mnogokje udomačen že med moško šolsko mladino!

Iz teh, takorekoč površnih navedb sledi, da bomo morali »junaštvo« noža pričeti likvidirati z energičnimi ukrepi. Tudi v Franciji, Nemčiji in drugih državah ljudje pijejo, pa so uboži z noži in druge slične prigode minimalne. Zakaj? Mnogo naših ljudi, bivših tamkajšnjih delavcev, je bilo — po lastni izpovedi — prej doma hudih pretepačev. Neka takšna oseba je povedala, da se je v Franciji samo enkrat strela. Nikoli več si potem še na nož ni upala zamisliti, ko so ji po »francosko« premerili z batinami kožo in uravnali razburkano kri. »Hladila« baje ni mogoče pozabiti, obenem pa je hvaležna za ta doživljanje. V Franciji je baje prepovedano sploh nositi nož s seboj. Iste metode naj se uvedejo pri nas. Čemu pretepače rediti v zaporih, kjer se skoraj nobeden ne poboljša ter ob prvi priliki spet razgraja? Prepričani smo, da bi primeri surovosti pri nas kaj hitro izgini, tako da bi pretepanje z noži bilo samo še nekaj redkega.

Tekme za Jadranski pokal

Letošnja plavalna sezona je v polnem teku. Posamezni dvoboji vseh petih plavalnih klubov — udeležencev jugoslovanske italijanske plavalne turnirja za jadranski pokal — so nam do sedaj prinesli že lepe rezultate. Kakor vse kaže, bosta letos oba italijanska kluba Fiumana iz Reke in Triestina iz Trsta, oba dva kluba, ki bosta najresnejša pretendentata za končnega zmagovalca tega jadranskega turnirja. Lansko leto je v tem turnirju zmagala Ilirija s svojimi zelo dobrimi plavalci. Letos se Iliriji močno pozna, da ji manjkajo Vilfan, Frič in Grošljeva. V dveh dosedanjih bojih v Trstu in na Reki je Ilirija obakrat dvoboj z minimalno razliko točk izgubila.

Na praznik zvečer je plavalna ekipa Ilirije gostovala v Trstu in proti tamkajšnji Triestini tudi izgubila z razliko sedmih točk. Rezultat je bil 58 : 51. Italijani se na te plavalne dvoboje pripravljajo z vso resnostjo. V točkah, v katerih pa čutijo, da s svojimi domačimi tekmovalci ne bodo mogli uspeti, pa si izposodijo kakega gosta. Tako je tudi pri dvoboju v sredo zvečer tekmoval kot gost Triestine Luciani, ki je član nekoga milanskega plavalnega kluba. Izborni Luciani je Trščanom prinesel 10 točk in tako tudi zmagal. Luciani je zmagal v prostem plavanju na 400 m 5:20 in v prostem plavanju na 100 m v 1:03,8. V obeh teh disciplinah so bili naši tekmovalci drugi in tretji. Tako jih je prav Luciani, ki je za Trščane gostoval kot gost, spravljal ob obe gotovi zmagi.

Zanimanje za nastop ljubljanske Ilirije v Trstu je bilo zelo veliko. Dvoboju je prisostvovalo okoli 3000 gledalcev. Tehnični rezultati so bili:

400 m prosto moški: 1. Luciani (T) 5:20,1, 2. Mihalek (I) 5:25,3, 3. Fuks (I) 5:35, 4. Fantini (T) 5:44,9.

Iz športne krošnje

Tuji športni listi dajejo Hašku precej šans za zmago v tekmi s Kladnom. V Kladnu je baje izgubil prav nesrečno, saj se je drugi polčas igral češkimi nogometaši kakor maček z mišjo. Imel pa je naravnost neverjetno smolo v streljanju. Bomo videli, kaj bo v Zagrebu.

Anglija je za letos povabila norveško nogometno reprezentanco.

Evropsko prvenstvo v veslanju bo letos od 3. 8. do 5. septembra organizirala Italija. Tekme bodo v Milanu. Dozdaj je pripravljenih že štiri najst tujih narodov.

Menzel se v »Züricher Sport« spet takole širokosti o Punčecu (Edgar je namreč Menzel sam): »Ko je na nekem drugem igrišču Punčec dobil svojo partijo z Američanom Andersonom, je nekdo pripomnil: »To je pa tudi bržčas zadnjič, da je Punčec dobil proti Andersonu! In to je zelo verjetno; že danes je Kalifornijec veliko nadarjenjši in večji igralec. Enormno mnogo talenta ima in tudi temu odgovarjajočih možnosti; o dolgočasnem linjskem igralcu Punčecu tega ne moremo reči.« Potem se razpisuje o Mitlhevem porazu kar v dveh kolonah. Čuden mož je tale sudetski Nemeec gospod Menzel. Podoba je, da bi rad jugoslovanske igralce snedel kar s kožo in s kostni vred. Zlasti Punčeca ima v želodcu. Nikdar ne zamudi prilike, da se ne bi ponorčeval iz njega ali pa ga skuša prikazati kot brezpomembnega, srednje dobrega tenismana. Kar govori naj, pa bo že minilo, si mislijo resni bralci. Saj danes vsak ve, kdo je Edgar, ki piše v »Prager Tagblatt« in v »Züricher Sport«: Menzel sam, Roderich Menzel, ki sam sebi piše za svoje partije neverjetne slavošpeve; poraze pa zna prav lepo — dasi prozorno — razlagati z nim ali z drugim izgovorom. Zdaj ga pa stvar še bolj jezi, to pa zato, ker se je že veselil, da se bo v četrtfinalu kar trlo Čehov, ko se naši igralci Mitič, Kukuljevič in Palada že tako zgodaj izpadli in je Punčec ostal sam. No, zdaj je pa že v četrtfinalu izpadel tudi Menzel, Jugoslovani pa igra na najznamenitejšem vsakoletnem svetovnem teniškem turnirju v Wimbledonu skupaj z Budgeom, Austinom in Henklom, z Američanom, Angležem in Nemcem. Njegova jeza in njegovi poskusi, da bi pred mednarodnim čitateljskim forumom zmanjšal vrednost jugoslovanskih igralcev, so smešni in tudi ne bodo doživeli nikakršnega uspeha. Njegove metode pa so vreden ostre graje.

Mike Jacobs sporoča, da mu je angleški manager Armand Vincent ponudil 200.000 dolarjev kavejce, če pride do ponovnega matcha med Tommyjem Farrom in Joe Louisom. Jacobs je mnenja, da bi bilo to stvar treba pretehtati, preden bi bila sprejeta.

Nemci so prispeli že na severovzhodni greben Nanga Parbata. V višini 6200 metrov so postavili svoje četrto taborišče. To je prav blizu kraja, kjer je lani ledeni plaz zasul sedem Nemcev in devet nosačev. Vreme je lepo, alpinisti se počutijo prav dobro; začeli bodo z naskokom. Biciklistična vožnja »Deutschlandfahrt« je končana. Zmagal je Hermann Schild v 110 urah, 29 minutah in 18 sekundah. Od 64 ih odličnih vozačev jih je prišlo na cilj samo 35. Drugi so odstopili.

100 m prsno dame: 1. Finčeva (I) 1:31,6, 2. Škerl (T) 1:33, 3. Ruzzier (T) 1:37, 4. Bradač (I) 1:41,7.

200 m prsno moški: 1. Cerar (I) 2:58,5, 2. Bertetti (T) 2:59,9, 3. Hribar (I) 3:01,2, 4. Carboni (T) 3:10.

100 m prosto dame: 1. Lokar (I) 1:16,6, 2. Ruzzier (T) 1:17,9, 3. Kerzan (I) 1:23,2, 4. Finc (I) 1:29.

100 m prosto moški: 1. Luziani (T) 1:03,1, 2. Cerar (I) 1:04,7, 3. Zihler (I) 1:05, 4. Florio (T) 1:09,5.

100 m prsno ženske: 1. Verner (I) 1:33,2, 2. Frausin (T) 1:43,3, 3. Prekop (I) 1:37,1, 4. Martin (I) 1:39,3.

100 m hrbtno moški: 1. De Zucco (T) 1:15,2, 2. Angeli (T) 1:15,4, 3. Schell (I) 1:17,9, 4. Pestevšek (I) 1:21,7.

Štafeta 4x50 m ženske: 1. Triestina 2:17,1, 2. Ilirija 2:25,7.

Štafeta 4x200 m moški: 1. Ilirija 10:13,6, 2. Triestina 10:51,5.

Waterpolo: Triestina : Ilirija 7 : 4. Sročil pa je bil na plavalnišču Jadrana v Splitu plavalni dvoboj med domačim klubom SK Jadrantom in reško Fiumano. Tudi v tem srečanju so zmagali v Splitu boljši Italijani in sicer s petimi točkami razlike. Rezultat tega dvoboja je bil 52 : 57 za Rečane. V waterpolu pa je z gotovostjo zmagal Jadran z 12 : 0.

400 m prosto moški: 1. Schipizza (F) 5:28,6, 2. Puhar (J) 5:33, 3. Pilepič (F) 5:33,6, 4. Kuzmanič (J) 6:16.

100 m hrbtno ženske: 1. Beara (J) 1:29,3, 2. Stepančič (F) 1:38,9, 3. Derenzini (F) 1:39, 4. Ivančič (J) 1:55,5.

200 m prsno moški: 1. Graziani (F) 3:00,2, 2. Matošič (J) 3:01, 3. Filini (F) 3:15,3, 4. Bašič (J) 3:22.

100 m prosto ženske: 1. Beara (J) 1:16,1, 2. Stepančič (F) 1:16,4, 3. Sidar (J) 1:21, 4. Cattonaro (F) 1:29.

100 m prosto moški: 1. Vittori (I) 1:02,6, 2. Petrone (J) 1:03, 3. Senjanovič (J) 1:07,2, 4. Simonič (F) 1:07,3.

100 m prsno ženske: 1. Derenzini (F) 1:44,3, 2. Franco (F) 1:44,8, 3. Mrkušič (J) 1:46,5, 4. Stipanovič (J) 1:53,4.

100 m hrbtno moški: 1. Perfeta (J) 1:18, 2. Schipizza (F) 1:21, 3. Bakašun (J) 1:21,2, 4. Vittori (F) 1:22.

4x50 m prosto ženske: 1. Jadran 2:16,8, 2. Fiumana 2:20.

4x200 m moški: 1. Fiumana 10:08,7, 2. Jadran 10:15,2.

Tabela točk po štirih srečanjih je sledeča: Prvi in drugi Triestina in Fiumana po 114 točk, tretja Ilirija 103 točke, četrta Viktorija 53 točk, peti Jadran 52 točk. Danes zvečer nastopi naša Ilirija proti sušaški Viktoriji na Sušaku.

Drobne iz Kranja

Predržana tatvina v odsotnosti domačih. V sredo, na praznik sv. Petra in Pavla, je vlomil neznan tat v stanovanje neke uradniške hiše v Peričevi hiši v Kokrškem predmestju. Ker v vsej hiši ni bilo nikogar, vsi so namreč odšli v Ljubljano, se je tat brezskrbno gibal po hiši. Do denarja k sreči ni prišel, pač pa je odnesel tri lepe moške obleke, dva para moških čevljev in nekaj drobnega perila. Zanimivo je, da ženske obleke ni kradel, marveč samo moške in otroške. Skupno je ukradel za okrog 6000 din blaga.

Strašna nesreča pri streljanju iz možnarja. Na praznik sv. Petra in Pavla je bilo v Naklem žegnanje. Da bi dal prazniku čim bolj slovesen izraz, je 38 letni železniški delavec Lbnar Janez iz Naklega zgodaj jutraj streljal iz možnarja. Ob tri četiri na 6 je spet nabil možnar, ki pa ni hotel eksplozirati takoj. Lunar se je zato približal možnarju, da bi popravil napako. Prav takrat pa je strelivo eksploziralo in zletelo nesrečniku v glavo. Nesrečo je takoj zapazil posestnik Pavlin, ki je poklical rešilni avto iz Kranja, da je ponesrečenca odpeljal v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so Lunarja takoj operirali in mu morali odvzeti eno oko. Kljub temu pa je ponesrečenčovo stanje še zmerom smrtno nevarno.

Mariborčani, na tabor k Sv. Trojici!

Maribor, 1. julija.

Mestna organizacija JRZ vabi člane in sodelavce, da se udeležijo v nedeljo, dne 10. julija velikega narodnega tabora pri Sv. Trojici v Slov. goricah, na katerem bo med drugimi govoril tudi naš voditelj, minister dr. Anton Korosec. Tabor se vrši dopoldne in bodo iz Maribora, ako se prijavi dovolj udeležencev, vozili avtobusi. Organizacije JRZ v Mariboru in okolici pozivamo, da do 2. julija t. l. najpozneje javijo tajništvu JRZ za mesto Maribor, Loška ulica 10, številno udeležencev. Udeleženci se lahko javijo tudi sami osebno ali z dopisnico pri mestnem tajništvu, da se more preskrbeti dovolj vozil. Tabor se vrši ob vsakem vremenu.

Vremensko poročilo

Slovenskega doma

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v C°		Beljavnost v %	Veternost (smernost, jakost)	Padavine	
		noč	dnev			m/m	vrsta
Ljubljana	757,0	30,2	18,5	84	0	SE ₁	2,1 dež
Maribor	750,5	28,8	15,0	80	0	0	— —
Zagreb	759,6	31,0	17,0	80	3	NE ₂	— —
Belgrad	758,1	37,0	21,0	70	0	0	3,0 dež
Sarajevo	760,3	28,0	13,0	70	4	0	5,0 dež
Vis	758,1	29,0	24,0	90	0	NW ₁	— —
Split	758,0	34,0	26,0	60	0	0	— —
Kumbor	757,8	32,0	23,0	60	0	0	3,0 dež
Rab	768,6	31,0	23,0	40	4	0	— —
Dubrovnik	757,0	—	20,0	80	0	NE ₂	— —

Vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, nagnjenje k nevihtam.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Včeraj je bilo v zgodnjih jutranjih urah popolnoma oblačno; ob 9,50 se je oblačnost nekoliko zmanjšala, vendar pa je bilo večinoma oblačno do 12,20. Od 12,30—17 se je oblačnost močno spreminjala, ob tem času pa se je naglo popolnoma pooblačilo, parkrat zagrmelo in tudi deževalo ca. 15 minut, ob 17,30 pa 10 minut. Ostali čas je bilo večinoma oblačno.

Koledar

Danes, petek, 1. julija: Presv. kri Jezusova. Sobota, 2. julija: Obiskovanje Mar. Dev.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Maribor tr 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec, Rismka cesta 31.

Obvestila

Sedejeva družina sporoča svojim članom, da bo masa zadušnica po pokojnem g. župniku msgr. Josipu Abramcu v nedeljo, dne 3. julija 1938 ob 7 zjutraj v franciškanski cerkvi pred glavnim oltarjem. Pridite, da pomolimo za dušo našega Trentarja.

Sadarska podružnica Šiška vabi na članski sestanek za v nedeljo, 3. t. m. ob 9 dopoldne na vrst predsednika podružnice g. R. Začek, Podjunska 28, kjer nam bo razkazal potrebna poletna dela na sadnem vrtnu.

Wilsonova erta in druge varienta, o katerih je razpravljala mirovna konferenca v Parizu, ko se je odločila usoda našega naroda, se kaj lepo vidi na zemljevidu, ki ga je razstavila Prosvetna zveza na svoji jubilejni razstavi v Serafinskem domu v Franciškanski ulici. Razstava je odprta vsak dan od 8 zjutraj do 7 zvečer.

Društva in privatniki, ki se zanimajo za naj-novejšo iznajdbo malega 16mm zvočnega filma, se vabijo k javni produkciji, ki jo bo imela tvrdka Agfa, na galeriji franciškanske dvorane v petek in v soboto ob 5.

Na številna vprašanja glede višarskega romanja sporočamo, da se bo vršilo samo eno romanje, in sicer 6. in 7. avgusta. Prijave sprejema potovalni odtsek Prosvetne zveze do 15. julija. Obenem s prijavo in s podatki je treba poslati 2 sliki v velikosti 4x6 cm. Stroški znašajo 80 din.

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi svoj običajni izlet v nedeljo, dne 3. julija v Repnje po sledečem sporedu: ob 7 zjutraj odhod z avtobusi izpred kavarnе Evrope. Po prihodu v Repnje sv. maša z ljudskim petjem, nato piknik pri Sv. Tihnu. Skupno kosilo pri Bolških sestrah v Repnjah. Popoldne v Skaručni litanije z ljudskim petjem, nato južina in prosta zabava. Povratek v Ljubljano z avtobusi okoli 7 zvečer.

Stroški za avtobus in celodnevno prehrano znašajo za člane z legitimacijami 30 din, za goste in prijatelje naše prosvete pa 35 din. Za zabavo je poskrbljeno. Prijave za izlet prosimo samo predsednik društva g. Pleničar, Miklošičeva cesta 10 (telefon 29—79) najpozneje do 1. julija popoldne. Vsi člani in prijatelji naše prosvete vljudno vabljani!

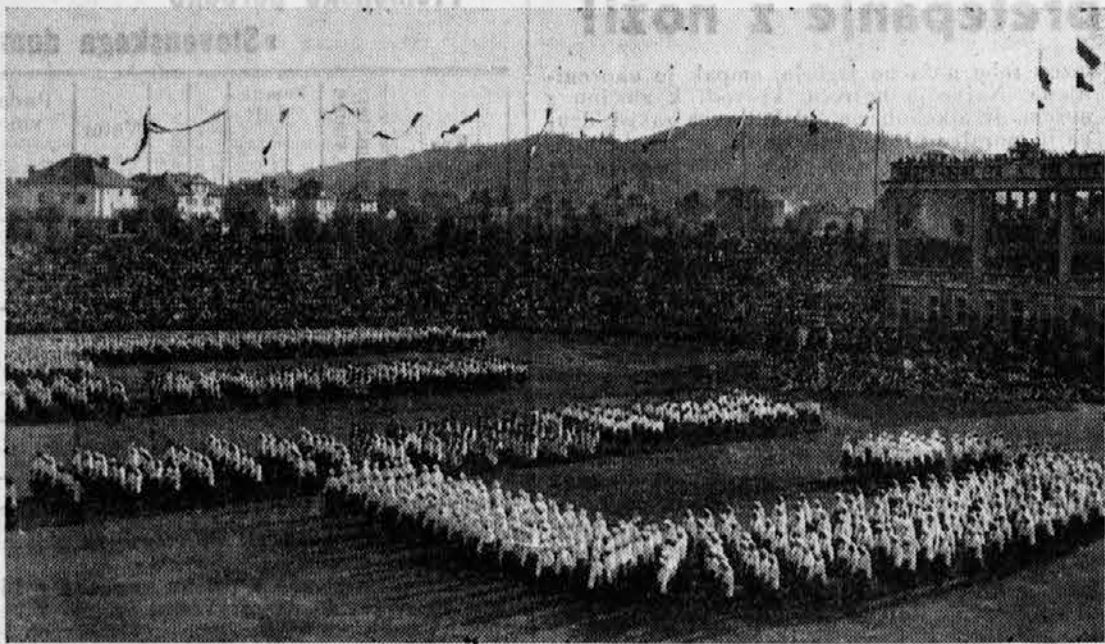
Medved na Menini planini ubit

Na praznik sv. Petra in Pavla se je podala ožja družba lovcov na lov na srnjake na Menino planino. Med družbo so bili gg. Domoniko, vrhovni drž. tožilec iz Zagreba, Grčar Cene, mesar in posestnik ter Cerar Anton, restavrador in posestnik, oba iz Kamnika. Danes so v zgodnjih jutranjih urah odšli skupno na Veliki vrh na Menini planini na prežo. Ko so tako čakali s svojim orožjem divjačino, je g. Grčar Cene, ki je imel svoje določeno mesto na nekoliko višjem prostoru, nenadoma opazil, da se pod njim nekaj zelo sumljivo giblje. Nagnil se je previdno naprej, da bi bolj natančno videl, kaj lomasti v grmovju. Na veliko začudenje je zagledal, da je to medved, ki je čisto mirno iskal svoje skrivališče. Varno upre svojo puško v ramo, nameri v približno 60 m oddaljeno zverino ter sproži. Kosmatinec se vzpne, zamolko zatuli, naredi še 80 do 85 korakov ter se mrtev zgrudi. Edini strel je medveda zadel v desno prsno stran tako, da mu je krogla izšla v levem plečetu. Krogla je prebila zverino srce. Dogodek se je odigral okoli 4 zjutraj.

V mesecu maju je tukajšnji kmetijski odbor razpisal nagrado 1000 dinarjev na medvedovo kožo, da bi iztrebili kosmatince, ki so največji strah naših živinorejcev. Neštoeto pritožb je prihajalo na naše okrajno načelstvo, da jim zmanjkuje drobnice in da jo preganja in trga medved. Zanimivo je, da so pri raztelesenju tega medveda našli v želodcu še cela uskena koštruna.

K izredni lovski sreči g. Grčarja

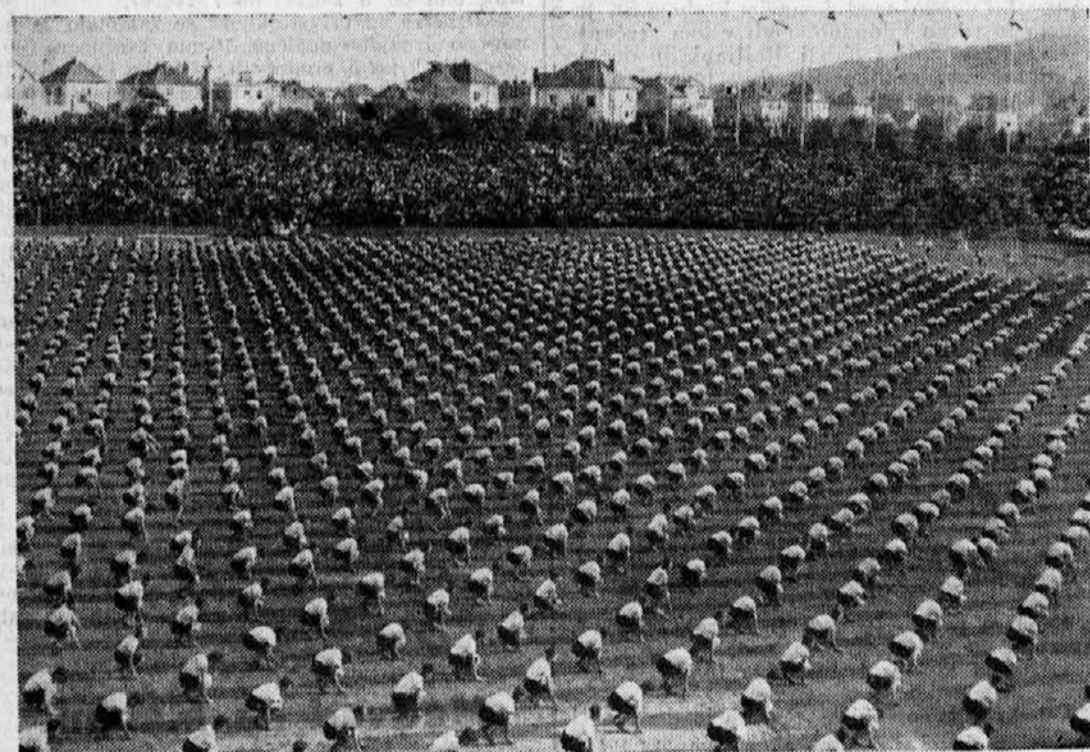
Slike z mladinskega tabora v Ljubljani

Odhod članic po uspešnem nastupu iz stadionske arene.

Voz z delovnimi stanovi v spredu skozi mesto

Člani izvajajo proste vaje.

Nekaj anekdot iz življenja znamenitih mož

Cesar Tiberij

Cesar Avgust je v svoji oporoki volil vsakemu rimskemu meščanu velikodušno po sto sestercev. Svojega naslednika Tiberija je pa pooblastil, da izpolni njegovo oporoko.

Ta se je seveda obotavljal, da bi izpolnil oporoko. Neki šaljivec je prišel na smešno idejo, katero je pa bridko obžaloval. Ko je nekega dne gledal mrtvaški sprevod, je pristopil k mrlju in mu nekaj zašepetal na uho. Vprašali so ga, kaj je povedal mrtvecu, nakar je odgovoril: »Naročil sem mu, da naj sporoči pokojnemu cesarju Avgustu, da rimsko ljudstvo še ni prejelo njegovih sestercev.«

Tiberij, vse preveč resen človek, ki ni razumel nobene šale, je poklical šaljičca pred se. Izplačal mu je sto sestercev in ga izročil krvniku. »Pojdi,« je rekel, »in sporoči sam cesarju Avgustu, da si v redu prejel svoj denar.«

Abraham a Santa Clara

Abraham a Santa Clara je dovolil nekemu, takrat poznane misijonarju pridigati na njegovi dunajski prižnici. Abraham je pridigi pristoval in zaspal. Kasneje sta skupaj obedovala.

»Brat,« je rekel misijonar očitačo, »žalibog ste mojo pridigo prespali.« — »Ne jezite se,« je odvrnil slavni pridigar, »kajti če mi vi očitate, da sem zaspal, tako moram jaz vam očitati, da ste me uspavali.«

Leon XIII.

Papež Leon XIII. je na mizi v svoji delovni sobi imel veliko dragocenosti. Ravno takrat je bil pri njem kardinal Rosella. Leon XIII. se je moral za nekaj trenutkov odstraniti v sosedno sobo. Predno je odšel, je dejal smehljaje: »Ljubi brat, sinoči se je zatekel v mojo sobo netopir. Moram ga pregnati. Ploskajte pridno prosim, dokler se ne vrnem.«

Cromwell

Cromwell je bil navajen, da je svojemu tajniku narekoval tri ali štiri pisma, če je imel važne stvari. Po vsebini pa so si pisma nasprotovale.

»Zakaj to delate?« je vprašal tajnik. Nato Cromwell: »Da bi vas premotil, katero pismo bom oddal kurirju.«

Blücher

V osvobodilnih bojih se je posebno odlikoval neki stotnik p. Hagenov, ki je bil seveda zato odlikovan in pohvaljen.

Neki njegov kolega, ne posebno odličen častnik, se je čutil silno zapostavljenega. V svoji prekomerni nevoščljivosti se je tako daleč spozabil, da je napisal pismo feldmaršalu, v katerem je označil stotnika Hagenova za čarovnika. Prejel je odgovor: »Gospod feldmaršal je vaše pismo vzela na znanje. Gospod feldmaršal si ni na jasnem, ali je stotnik Hagenov v resnici čarovnik, toda popolnoma jasno mu je pa, da vi niste nikak čarovnik.«

Morski pes v jedilnici na dnu morja

Letošnjo spomlad se je v bližini Melburna v Avstraliji potopila japonska ladja »Kakariki«. Takoj so začeli misliti na to, kako bi potopljeno ladjo spravili spet na površje, saj je vendar škoda, da bi jo počasi zasul morsk pesek in bi za večno obtičala v tem podmorskem grobu. Ze so se spustili prvi potapljači, da bi iz potopljene ladje rešili za prvo silo vsaj najdragocenejše stvari, ki jih je vozila ladja s seboj. Med temi drznimi potapljači se je menda res najbolj odlikoval neki Avstrelac Jackson. Na potapljaški vrvi se je spustil pod morje na mestu, kjer se je ladja potopila, z namenom, da stopi tudi v ladjino notranjost ter tam pobere vse, kar je bilo največ vrednega. Posrečilo se mu je priti v ladjino jedilnico. Tam pa se je na svoje veliko presenečenje in morda tudi na strah, srečal z velikanskim morskim psom, dolgim kakih šest metrov. Takoj se je vnel med njima boj na življenje in smrt. Potapljač je šel z nožem nad to zverino, ki se nekaj časa kar ni hotela pobrati iz ladjine jedilnice. Šele, ko jo je nekajkrat ranil z nožem, se je zbal te nenavadnega podmorskega gosta in zbežala iz potopljene ladje. Pač nenavadno srečanje na dnu morja, v jedilnici!

Rousseau

Diredot je nekega dne obiskal Rousseau-ja v idiličnem Montmorency-ju blizu Pariza. Sla sta na izprehod. Ko sta prispela do jezera, je rekel Rousseau: »Če bi vedeli, kolikokrat sem že hotel napraviti konec svojemu življenju v tej vodi.«

»Zakaj niste tega storili?« je vprašal Diderot ravnodušno. Rousseau se je jezil nad brezsrčnim vprašanjem in je odgovoril: »Da, pomislite. Vedno, kadar sem vtaknil roko v vodo, se mi je voda zdela premrzla.«

Oba pametna moža sta se spogledala in zasmehljala.

Paganini

Paganinija je v Parizu naprosil neki prijatelj-duhovnik, da bi igral na cerkvenem koncertu v Notre-Dame. Slavni violinist je ustregel prijateljevi prošnji.

Po končani službi božji se je duhovnik zahvalil, vendar mu je dal razumeti, da bi bil zelo vesel, če bi se Paganini še večkrat udeležil cerkvenih koncertov, samo prosil ga, če bi v bodoče igral lažje skladbe. Publika je namreč navajena lažjih stvari iz »Komične opere«, kajti globoka glasbena dela Bacha, Händla in Paganinija so za ljudi pretežko razumljiva.

Paganini se je nasmejal. »Dobro,« je rekel. Ravnal se bom po okusu publike, toda pod enim pogojem: »V bodoče mora biti tudi pridiga po tekstu iz »Komične opere«.

Psiček - požigalec

Ali ste že slišali, da je pes tudi lahko požigalec? Menda res se ne. Pa se je vendar to zgodilo te dni na Angleškem v Salfordu. V hiši nekega Georgea Battija je bila doma samo domača hčerka Mary, ki se je v sobi igrala s psičkom. Na stolu je bil očetov suknič in v njem skatlica vžigalice. Temu psičku, ki mu ni bila odmerjena skromna kočja pred hišo, pač pa mehke preproge in še vse drugo, česar toliko ljudi še sploh nikdar videlo ni, se je zazdelo naenkrat, da sme po sobi tudi nekoliko razmetavati. Prvo, kar mu je prišlo pod zobe, je bil gosposdarjev suknič. Z vso besnostjo ga je popadel slučajno ravno za žep, v katerem so bile vžigalice. Pod pasjimi zobmi so se vžigalice v hipu užgale. Ogenj je hušnil izpod sukniča ter ga v hipu vsega objel. Kužek se je tega tako silno prestrašil — revež —, da jo je ucvril ven, za njim pa je odhitela iz sobe tudi Mary po vodo, da bi pogasila ogenj. Ko pa se je vrnila, se je požar že toliko razširil, da ga dekle samo ni moglo več pogasiti. Poklicala je sosede na pomoč. Medtem pa so ognjeni zublji zajeli že vso sobo, kmalu pa tudi vse poslopje. Gasilci so bili seveda takoj obveščeni, preden pa so prišli na kraj požara, je bila že vsa hiša v plamenih. Le z največjo težavo se je posrečilo ogenj omejiti, da se ni razširil še na sosednja poslopja. — Če ne bi bila tedaj, ko je ogenj nastal, domača Mary zraven, bi bili brez dvoma vsi prepričani, da ga je zanetila zlobna roka, ali da je nastal kako drugače. Gotovo pa ne bi nihče niti pomislil na to, da bi mogel biti požigalec mali kužek. To vendar ne bi bilo mogoče, saj lepo počesani pasji gojenec ni imel svojega lepo urejenega doma najbrž nič manj rad, kot sam njegov gosposdar.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 1. julija: 12 Razni zbori pojo (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Vojaške godbe igrajo (plošče) — 14. Napovedi — 18.40 Predavanje o 70 letnici dr. Aleša Ušeničnika. Predaval bo vseučiliški profesor dr. Fr. Veber — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura: Bitka na Brezovici — 25 letnica srbsko-bolgarske vojne leta 1913 (Nikola Colovij) — 19.50 Deset minut za planince (g. inž. Avčin Fr.) — 20. Monušarji: Bajka, nvertura — 20.15 Ženska ura: Naši letoviščarji (ga. I. Velikonja) — 20.30 Akademski pevski kvintet: Skladbe A. Hajdriha — 21.15 Koncert češke klavirske glabe (g. prof. P. Sivie) — 22. Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Nemška odprava na Nanga Parabat se je s prvega poskusa za vzpon na to goro morala vrniti brez uspeha. Pregnali so jo plazovi, ki so močnejši od Nemcev.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Ko je stopil zdaj izza veje, ki ga je skrivala, ni bilo v njem več niti sledu o domišljavi vlogi lovca, katero naj bi igral zdaj tu.

Ce bi ta lepi plen dobil tako ali tako v svoje roke, s tem bi ne bilo še nič doseženega, zakaj zdaj je videl tisto, kar je živel v Marijini duši. Morda bi bilo konec koncev za oba bolje, če bi bilo prišlo drugače. Bolje, če bi ne bila Maria našla na tem samotnem mestu drugega kakor čakajočega častilca. Potem bi se bila morda samo dobila na kratke besede, se ločila in vse bi bilo mimo. Zakaj med ljudmi je nekaj, česar stotnika niso vse skušnje naučile. Plamen, ki se rodi, kadar udarijo ljudje skupaj samo na zunaj, je podoben blisku, ki vžge samo, če kam udari. Ogenj pa, ki se rodi iz zveze dveh duš, žre človeku telo in dušo in ga ni moči zatreti.

Zato ta možki tu, ki je zdaj stopil na sonce proti Mariji, ni bil navaden prazen častilec, marveč neki Denis Moore brez sleherne zunanje navlake, samo človek, ki je drhtel kakor fantič.

Tako ga je Maria zdaj prvič videla takega, kakor je bil. Stala sta drug pred drugim in si zrla od daleč v oči. V tem trenutku se jima je rodila usoda: greh šibkih, obupanih človeških otrok, ki v svoji slabosti za trenutke pozabijo zakon od zgoraj in potem trpe zaradi njega vse življenje.

Stala sta nekaj trenutkov, potem pa sta se začela bližati drug drugemu. Nagle besed, ki sta jih govorila, so bile vse bolj podobne krikom.

»Maria!«

»Denis!«

Potem je prišel dolg molk, ki ju je zagrnil kakor plašč.

Denis je bil preveč ganjen, da bi mogel govoriti. Odpeljal jo je na rob poloka, kjer sta sedla v travo.

Maria se je sklonila naprej in približala obraz hladnim listom lokvanje. Umila si je čelo in lica, a samo z eno roko, ker ji druge on ni izpustil.

Takratni trenutek ji je šinila skozi spomin vsa žalostna zgodba življenja. Spomnila se je na dom, na očeta, na brezskrbno srečo in

15 nato, kako so jo prisilili, da se je poročila z markizom. V trenutku jo je zajela strašna, obupna tegoba, zdela se ji je, da se potaplja nekam v globo valovje. Tisti trenutki prej so se ji zdeli kakor luč, ki je izginjala. Zdrnila se je in ustnice so se ji začele pregibati kakor iz navade v nagli molitvi, ki pa ji je v teh zamolklih trenutkih prihajala iz dna srca. Sklanjala se je vse bolj do vode, nazadnje so se ji ustnice nežno dotaknile gladkega površja. Začela je piti.

Ko je spet pogledala Denisa, je bila hladna in bleda.

Cez dolgo je boječje vprašala:

»In bo veljalo... bo veljalo za vedno?«

On je govoril za njo, kakor da bi šlo za objubo:

»Za vedno.«

»In me ne boš pustil samo, ne boš šel nikdar od mene?«

Izpraševala ga je drhté, kakor da ji je postal zadnje upanje in zadnja opora.

»Ali me boš rešil, ali me boš odpeljal od...«

Glas ji je odpovedal.

Denis se je zdrznil. Na to ni mislil. Nikdar se še ni spomnil tega, kako bi bilo, če bi bila Maria njegova žena. Kako neki? Moral bi oditi iz Francije, iz vojske, moral bi v Rim po dovoljenje... Tesna bodočnost, zmedena in zapletena mu je vstala v sliki pred očmi, da se je za trenutek zdrznil. Toda ni se hotel prestrašiti.

Maria je naglo prišla za rob njegovega plašča. Skoraj jokala je. V njenem zameglenem pogledu je videl sama vprašanja.

»Da,« ji je rekel in se sklonil k njej, »prispegam ti.«

Maria je zašepetala:

»Pri Madoni?«

»Pri Mariji, Materi božji, pri...«

Položila mu je roko na usta. Bilo je zadosti. V duhu je videla, kako dviga roko čez drobno Mater božjo v oltarčku. Nobena prisega ne bi mogla biti bolj sveta. Če Marija sprejema toliko zaobljub, ali ne bo potem slišala tudi njene?

Ustnice so se ji premikale in solze so ji udarile v oči.

»Denis, Denis!« je dejala, kakor da vidi, kako ga njena Varuhinja sprejema pod svoj plašč.

Potem sta šla ob jezu in se pogovarjala. Imela sta si toliko povedati: dolga pot iz Pariza sem, strašna kuga v Bourgesu, nova sobarica v gradu.

On pa ji je pravil, kako je romal za njo in kako so skovali nočno zaroto v gostilni.

Zaploskala je: torej bosta za nekaj časa tu varna! Nihče ne bo raznesel glasu o njem. Oblast, gospod poštar sam, ta je bil na njeni strani.